

8.-11. november 2012

MardiLaat

Saku Suurhallis

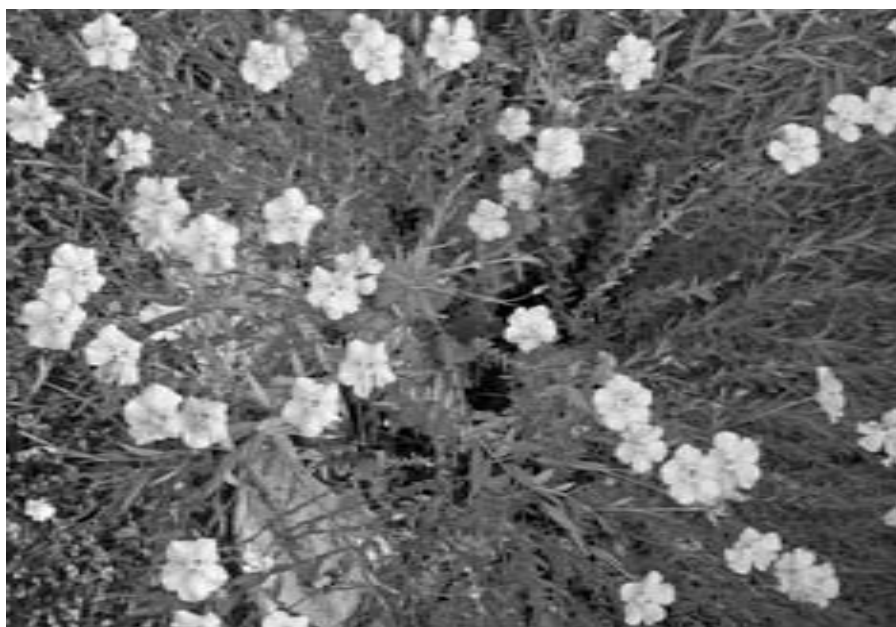
Käsitööliidu aastateema *Taimest tulnud* on romantiline ja inspireeriv. Taimerii-ki, mis eksisteerib inimeste maailmaga paralleelselt, mahub terve rida erinevaid maailmaasukaid, kes igapäevases elus kahjuks tihti tähelepanuta jäävad.

Meie esivanemate uskumustes olid taimed elusorganismid, millele kanti tihti üle muude elusolendite välimust, omadusi või võimeid. Paljudele taimedele on läbi aegade omistatud zoomorfseid nimetused: hiirekõrv, hobukastan, härjasilm, jänsekapsas, karukeel, kassiurb, luigelill, seaohakas, ussilakk.

Tänapäeval puutub tavainimene kõige tihedamini kokku söödavate taimedega. Harvemini mõtleme aga taimede tähtsusele näiteks käsitöö valmistamisel.

Rahvapärases käsitöös on taimemotiivide kasutamine sagedane. Meenutagem kasvõi Läänemaa lilltikandilisi vaipu või seelikuid, rahvarõivaste tikitud taimornamentide käiseid või rikkalikult ornameenteeritud õllekappu.

Varasematel aegadel oli taimedel suur tähtsus ka tekstiilide loomisel. Põhjamaades on taimekiud lühildased, nende kasvatamine vaevaline ja väärtus, mis seeläbi püksipaarile või särgisiilule omistatakse, seda suurem. Loodusmaterjalide nutika ja säästva kasutamise peale mõtleme ka tänapäeval.

Linapõld Lääne-Virumaal. Foto Henri Soova.

Taimeaasta suurim väljakutse käsitöölisele oli suvine nõgeskiu töötlemise eksperiment, milles osales 35 inimest üle terve Eesti. Selle ühise katsetuse kaudu tõestasime, et taimekiududest materjali algusest lõpuni käsitöös valmistamine väärib ülimalt tunnustust. Aeg ja töömaht, mida nüüd teame käsitöös

töödeldud nõgesekiust särgi valmistamisele kuluvat, on isegi tublimatele meist üsna lootusetu ettevõtmine.

Fotoseeriat nõgesekiu töötlemise protsessist saab näha Mardilaadal.

Liisa Tomasberg

XVI mardilaat

8.-11. november 2012 Saku Suurhallis

Mardilaat on Eesti suurim käsitöövaldkonna ja rahvusliku elulaadi esitlus!

Mardilaadast on saanud iga-aastane käsitöötegijate ja -sõprade kohtumispaik, rahvusliku käsitöö ja elulaadi propageerimise koht.

Traditsiooniliselt toimub käsitöö ÖÖ, kus selle aasta peaesinejaks on ansambel Kukerpillid.

Lisaks kauplejatele osalevad mardilaadal käsitööd õpetavad koolid, muuseumid jt. valdkonnaga seotud institutsioonid. Mardilaadal on kujunenud kindlad traditsioonid, mis püsivad aastast aastasse, kuid iga laatuub ka uusi algatusi. Avamisel esitleb MTÜ Rahvarõivas Harjumaa rahvarõivaid.

Esimest korda toimub konkurss *Uus toode Mardilaadal 2012*. Sellest loe lähemalt lk 3

Mardilaada parimad

Parim toode

Ehtemeister Keiu Kullese rahvuslikud ehted

keiuehted.blogspot.com/

Keiu Kulle soovib, et meie imekaunid rahvarõivad oleksid kaunistatud autentsete ehetega, mis kuuluvad konkreetse kihelkonnarõiva juurde.

Meie muuseumide hoidlad on ääreni täis kauneid esivanemate ehteid, mis jutustavad oma lugu ja ootavad uuele elule ärkamist – et me neid uuesti kannaksime ja väärtustaksime. Neid ehteid on kantud põlvest põlve, aastasadu ning on suur õnn, et need üldse on tänapäevani säilinud.

Keiu Kulle on uurinud 18.-19. sajandist pärit kihelkondlikke ehteid, mis kuuluvad meie rahvarõivaste juurde. On ekslik arvata, et Eestis kanti ainult vask- ja vähesel määral hõbeehteid. Palju kanti ka kullatud hõbedast ehteid – eesti naisel oli keskmiselt ehteid üheksa lehma väärtuses. Kuid ehteid ei kandnud ainult naised ja tüdrukud, ka eesti mees kaunistas ennast vitssõlega. Keiu on laulnud terve elu kooris ja näinud, et rahvarõivaid meil kantakse, kuid õiged ehted puuduvad. See on teda pannud pöörduma esivanemate ehtevaramu laegast avama ja andma sealt leitud ehetele uue elu, et ka meie ajal kestaks põlvkondade järjepidevus, et ka meie emad annaksid oma tütardele ja poegadele edasi oma kantud ehteid.

Laadaplatsil koht nr 112

Parim meister

Virge Inno

Olgu tegemist õblemise, kudumise, tikkimise või kangakudumisega - pole tehnikat, millega Virge Inno hakkama ei saaks. 2011. aastal omandatud Olustvere TMK rahvusliku tekstiili eriala andis lisaks käsitöömeistri tiitlile kaasa ka väärt lisateadmiseid ja oskuseid, mis lubavad vilunud meistril katsetada loovate tootearenduslike ideedega.

Ühe sellise ettevõtmise tulemusel sündis ka 2011. aasta mardilaadaks toode - Mulgi tanumaali ainele kaelehe. Perfektne teosus ja loov lähenemine iseloomustavad kõiki Virge töid. Oma käsitööalaseid teadmisi ja

Mulgi tanumaal. Foto: Grete Ojamaa

oskusi jagab Virge praegu Eesti Põllumajandusmuuseumis, kus väärt nõu meie pärandi kohta saavad nii muuseumi külastavad lapsed kui ka täiskasvanud.

Laadaplatsil koht nr 19a

Parim väljapanek

Vaas&Vaas

www.vaasvaas.ee

Vaas&Vaas tegeleb nelja omavahel ideaalselt haakuva valdkonnaga: puidust kodusisustuselementide valmistamise, ruumikujunduse, fotograafiaja graafilise disainiga. Kogu tootevalik valmib käsitööna ja on kordumatu.

Pärnu Maarja-Magdaleena Gildis (Uus tn 5) on ettevõttel hubane ateljee 2 Vaasi Tuba. Lisaks sellele, mida Helje ja Kati Vaas ise oma töötoas meisterdavad, korraldatakse 2 Vaasi Meisterdamistoas ka mitmesuguseid õpitubasid nii lastele kui ka täiskasvanutele. Eesmärk on õpetada loovat mõtlemist ja näidata, et asjadele on võimalik anda aina uusi ja uusi tähendusi ja funktsioone.

Kati meelest on nende tooted eelkõige emotsionaalne ost, ilma milleta küll saab, aga on raske elada. «Kuid kliendile ei piisa ainult sellest, et tegu on ilusa asjaga, praktilisus ja funktsionaalsus on toodete juures väga oluline. Püüamegi luua asju, mis esindaksid esteetilist elamust praktilises vormis.»

Laadaplatsil koht nr 69

Rahvarõiva Nõuandekoda Mardilaadal

*Rahvarõivahuviline on
meistrikotta oodatud iga
päev!*

Lahttaskute väljapanek

Rahvuslik niplispits Angelika Nõps
Rahvuslike helmekeede valmistamise
töötuba.

Rahvarõivaalane nõustamine ja
kirjanduse väljapanek

Trükiste ja tööjuhendite müük:
(Türi ja Lihula vööd, Põhja-Eesti
tikandid, Lõuna-Eesti niplispitsid)

Koolituskava tutvustamine,
infomaterjalid

**Igal täistunnil uued töötööd. Õpetusi
jagavad parimad meistrid.**

MTÜ Rahvarõivas laadaplatsil
koht nr 15

Õnnitleme!

Saarakiri OÜ

Käsitööettevõtja 2012

Laadaplatsil koht nr 194

Esinejad mardilaadal

Neljapäeval, 8. novembril

12.30 Avamine

13.00 Harjumaa kihelkondade rahvarõivaste
esitlus

14.00 Peipsiääre rahvas

15.00 Salme Kultuurikeskuse ansambel
Meelespea

16.00 Kandlemeister Ilmar Tiideberg

17.00 Löötsamees Kaarel Kõivupuu

18.00 Folklooriselts Juhukse

Reedel, 9. novembril

10.30 Kutsekoolide esitlus

12.00 Kandlemeister Ilmar Tiideberg

13.00 Lepalind

14.00 Löötsamees Aivar Teppo

15.00 Leesikad

16.00 Tuuleviilud

17.00 Löötsanaised Märjamaalt

Käsitöö ÖÖ

18.00- 20.00 Mardisandid

Etnomoodi esitleb TLÜ tantsuteater Tee

Kuubis. Veiniesitlus Altia Eesti AS

20.00-21.00 **KUKERPILLID** www.kukerpillid.ee

Laupäeval, 10. novembril

12.00 Kandlemeister Ilmar Tiideberg

13.00 Reevele

14.00 Löötsamees Aivar Teppo

15.00 Reevele

16.00 Siidisõsarõ

17.00 Löötsanaised Märjamaalt

18.00 Pilliklubi Sõepõletajad

Pühapäev 11. november

12.00 Löötsanaised Märjamaalt

13.00 Kandlemeister Ilmar Tiideberg

14.00 Löötsamees Aivar Teppo

15.00 Löötsamees Kaarel Kõivupuu

15.30 Mardilaada lõpetamine

Parimate autasustamine

Lapiteki väljaloomine

Uksed suletakse 16.00

*Korraldajatel on õigus teha programmis
muudatusi!*

Harjumaa kihelkondade rahvarõivaste esitlus

8. novembril kell 13.00 – 14.00 esitletakse Mardilaadal Harjumaa rahvarõivade endisaegsetest Jõelähtme, Kuusalu, Harju-Jaani, Kose, Hageri, Jüri, Keila, Paldiski, Harju-Madise, Nissi ja Risti kihelkondadest. Kui vaadata Eesti kihelkondade kaarti (www.rahvarõivad.folkart.ee), siis näeme milliste ümbruskondsete kihelkondade maadele on Tallinn tänapäeval laienunud.

Eelolev rõivaste esitlus ongi osalt soovitusel linlastele oma rahvarõivaste valimisel. Esitlust kommenteerib Igor Tõnurist.

Uus toode Mardilaadal 2012

Mardilaat muutub ajas, selle aasta üheks uueks ettevõtmiseks on konkurss *Uus toode Mardilaadal 2012*. Konkursile ootasime meistritelt ja ettevõtelt uusi, selleks sügis-hooajaks valminud käsitöösemeid.

Mardilaadal on teil võimalus tutvuda võidutöödega. Sel korral ei jagatud kohti, vaid valiti välja parimad.

Villapai OÜ

www.villapai.ee

Vanutatud, 100% eesti maalamba villast ka puutsi ja nõõpidega õuekombinesoon.

Vanutatud villasel kangal on paremad omadused kui hi-tec õueriietel. Vanu traditsioonilisi võtteid kasutades on saadud vett hül-gav, niiskust imav ja õhku juhtiv materjal, mida armastavad tänapäeva beebid ja eriti nende loodussõbralikud emad.

Laadaplatsil koht nr 134

Viru Käsitöö Salong OÜ

www.aale.ee

Masina ja kätega.

Käsitsi kootud sõrmikud on hinna poolest nii mõnelegi ostjale liiga kallid. Seetõttu sai rakendatud Joosep Tootsi põhimõtet – kui tervet ei saa, tee pool ning appi sai võetud kudumismasin.

Pildil olevate sõrmikute sõrmed ja käelaba on kootud masinal. Kinda randmed kootud käsitsi ning kaunistused hiljem tikitud silmamise võttel.

Laadaplatsil koht nr 129

OÜ Kodukäsitöö disain, Raja Kohv

www.crafts.ee

Rahvuslikult lastele

Laste rahvuslikus stiilis peorõivad sündisid otse vajadusest. Punases plisseeritud kootumis on kasutatud Tartu-Maarja, roosas aga Haljala triibuseeliku motiive. Ilus, soe ja praktiline.

Laadaplatsil koht nr 70

MRK Magic Design OÜ

www.magicdesign.ee

Mardimaskid

Painduvast lennukivineerist kummipaelaga maskid, millel erinevad mustrid. Iga kandja saab soovi korral lisada omanäolisi detaile, aga sobib kanda ka täiendusteta. Toote servad on perforeeritud, mis võimaldab maskide servadesse heegeldatud pitse, et mardimaskist saaks kiirelt kadrinmask või mask Veneetsia karnevali tarbeks.

Laadaplatsil koht nr 80

Marimirt OÜ

www.handicrafts.ee

Kotkas

Villane kootud mantel Kotkas. Marimirdi kollektsoon on täienenud uue toote võrra, Kotkas on mantel, mida kandes tunned mõnu põhjamaisest sügisest ja villa puudutusest. Mantel on kootud lõikesse, mis annab sellele erakordse langevuse ja suursuguse joone.

Laadaplatsil koht nr 84

Ulve Kangro Interplus OÜ

Kaelus.

Ulve Kangro valmistatud setu pitsi aine-line kaelus. Vajate rahvusliku detaili, midagi väikest ja lõõvat, aga palun, kaelus on just sobiv. Kombineeri seda erinevate rõivastega, aseta kaeluse nurgad ette või taha, alati uus ilme, alati uus välimus.

Laadaplatsil koht nr 76

Kutsekoolide praktika

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö valdkonnas õpetavad 2012/2013 õppeaastal erinevaid käsitöötehnikaid seitse kutsekooli:

- Kopli ametikool: tekstiilitöö, rahvuslik puutööndus
- Haapsalu Kutsehariduskeskus: tekstiilitöö
- Kuressaare Ametikool: tekstiilitöö, nahatöö, keraamika
- Olustvere Teenindus ja Maamajanduskool: tekstiilitöö, rahvuslik puutööndus
- Räpina Aianduskool: tekstiilitöö

- Vana- Vigala Tehnika- ja Teeninduskool: kivitöö, sepatöö
- Sillamäe Kutsekool: tekstiilitöö

Õpe toimub kooliti erinevalt. Osades koolides õpetatakse põhikoolijärgseid õpiasi ja osades täiskasvanuid õpilasi. Kuid olenemata kui vana on õpilane või millisel haridustasemel ta õpib, siis ettevõtte praktikale peavad nad kõik minema.

Kogemus näitab, et hea praktika on edaspidises tööelus hästi oluline. Praktika annab

ettekujutuse reaalsest tootmisprotsessist ning võimaldab kindistada ja süvendada erialainetes omandatud teadmisi läbi praktilise töö. Praktikakohtade leidmine õpilastele on osutunud väga keeruliseks.

Siit meie kutsekoolide üleskutse. Hea ettevõtja, FIE, käsitöömeister. Kui sul on valmisolek võtta endale praktikant, siis anna endast teada. See on koolidele ja käsitöö arengule Eestis suureks abiks. Ei ole oluline milliste käsitöötehnikatega tegelete, õpilaste spetsialiseerumised on väga erinevad.

Reedel 09. novembril kell 10.30 Kutsekoolide esitus pealaval. Kogu Mardilaadal vältel on võimalus Saku Suurhalli esimesel tasandil tutvuda kutsekoolide tegevusega ja sõlmida kokkuleppeid praktika korraldamiseks käsitööettevõtetes.

Marju Heldema

Haapsalu Kutsehariduskeskuse tekstiilitöö õpetaja, kutseõppe koordinaator

REKLAAMID JA INFO

Järgmine, XVII Mardilaat 7.-10. november 2013

Käsitööliidu ettevõtmised 2013

Aastateema Maavillane

- konkurss *oma-maa-villane*
- 31.mai-1.juuni XVII käsitööpäevad Võrumaal
- 4.-7. juuli XVI keskaja päevad Tallinna vanalinnas
- 12. oktoober VI käsitööettevõtjate foorum Tartus
- 26. oktoober Käsitöökojad üle maa

2012 Näitused rahvakunsti-galeriis (Pikk 22, Tallinn)

- 17.10-5.11 Konkursi *Taimest tulnud* võidutööde näitus
- 6.11-19.11 TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö tekstiili osakonna lõputööd 2012
- 20.11-3.12 Valve Alamaa juubelinäitus
- 4.12-17.12 Lembe Maria Sihvre isikunäitus
- 18.12-7.01 Katre Arula isikunäitus

KÄSITÖÖ-KURSUSED

Tallinna Rahvaülikool,
Estonia pst 5a
www.kultuur.ee

Eesti Rahvakunsti ja
Käsitöö Liit
Lühike jalg 6a ja Pikk 15
www.folkart.ee

Eesti Käsitöö Maja

Rahvusliku käsitöö müük, Riina Tombergi rahvuslikud kampsunid, rahvakunstigalerii

Pikk 22, Tallinn
www.crafts.ee

Mardilaada korraldustoimkond:

Sirli Bergstöm (Linnateater), Katrin Lükk, Maiken Mündi, Silja Nõu, Lembe Maria Sihvre, Monika Plaser, Anne Velt, Liina Veskimägi-Iliste, Karin Vetsa
Toimkonna juht: Liivi Soova

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit
www.folkart.ee
Pikk 22 Tallinn 10133
Tel 6604772, 5187812
info@folkart.ee
Kujundus ja trükk Vali Press OÜ